

Mechanika

z. 105

Nr 354/2015

IX ŚRODOWISKOWE
WARSZTATY DOKTORANTÓW
POLITECHNIKI OPOLSKIEJ

Zeszyty Naukowe

Opole – Pokrzywna 2015
13–15 maja 2015

SPIS TREŚCI

TADEUSZ ŁAGODA, STANISŁAW WITCZAK	
Przedmowa	7
DŹULIAN AGREST	
Koncepcja badań do wyznaczenia współczynnika skali przy zginaniu obrotowym	9
DOMINIKA ANTCZAK	
Kierunki zagospodarowania obszarów zdegradowanych działalnością kopalni węgla brunatneg	13
MARTA BOGDAN-CHUDY	
Wyznaczenie temperatury na styku pary trybologicznej	17
EWELINA BÖHM	
Kumulacja uszkodzeń zmęczeniowych dla obciążeń blokowych z wykorzystaniem pamięci materiału	21
AGNIESZKA BOK	
Interpretacja modelu materiałowego na przykładzie równania Johnsona–Cooka	23
AGNIESZKA BUŁKA	
Analiza techniki i technologii wykonania zabytkowych okuć	25
ROMAN CHUDY	
Wpływ parametrów technologicznych na energochłonność toczenia żeliwa sferoidalnego	29
MARIUSZ CZABAK	
Analiza spadku sztywności eksperymentalnej belki zespolonej na podstawie wieloetapowych badań statycznych i dynamicznych	33
IZABELA D. CZABAK-GÓRSKA	
Wykorzystanie analizy błędów grubych oraz krzywych Johnsona w metodzie Six Sigma	37
BEATA CZAPŁA	
Numeryczna symulacja opływu generatora wirów w przepływomierzu wirowym metodą DNS	41
RAFAŁ CZOK	
Analiza możliwości odzysku energii w pojeździe roboczym	45
JOANNA DRATWA	
Koncepcja stanowiska do badania wrzenia wody w kanałach poziomych	49
SEBASTIAN FASZYŃKA	
Wpływ współczynnika asymetrii cyklu na rozwój pęknięć zmęczeniowych w próbkach poddanych zginaniu	53
WALDEMAR FEDAK	
Możliwości zastosowania turbiny wiatrowej VAWT	57
WOJCIECH GANCARSKI	
Moc turbiny wiatrowej typu VAWT oraz czynniki na nią wpływające	61

MARIUSZ CZABAK

Wydział Budownictwa
Katedra Fizyki Materiałów

ANALIZA SPADKU SZTYWNOŚCI EKSPERYMENTALNEJ BELKI ZESPOLONEJ NA PODSTAWIE WIELOETAPO- WYCH BADAŃ STATYCZNYCH I DYNAMICZNYCH

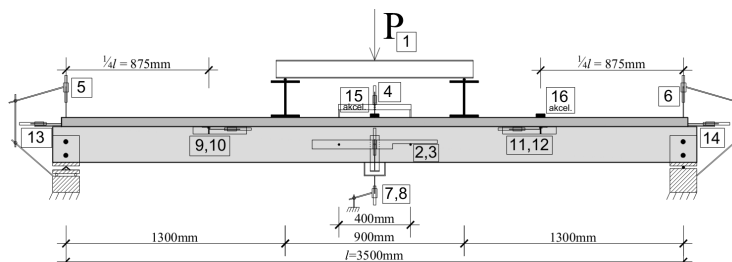
Abstract: The article presents the experimental study on the stiffness performance of composite T cross-section wood-concrete beam. A 4-point bending test stand armed with 13 LVDT sensors and 2 accelerometers was prepared for the purposes of the experiment. The multistep test allowed to collect data (either on the basis of static and dynamic tests) on the basis of what a development of structural damage in the beam could be observed indirectly.

WSTĘP

Eksperymentalne analizy konstrukcji pozwalają na weryfikację stawianych tez i dają możliwość porównania założeń modeli matematycznych z rzeczywistym zachowaniem układów. Celem prezentowanej pracy jest m.in. porównanie wyników badań statycznych i dynamicznych czteropunktowo zginanej, drewniano-żelbetowej belki zespolonej w kontekście możliwości, jakie dają te badania przy ocenie zmian globalnej sztywności układu na skutek postępującego jej uszkodzenia w wyniku działania naprężeń. Wyniki badań statycznych i dynamicznych podobnych konstrukcji można znaleźć również w literaturze światowej – np. w [1,2]. Nie mniej jednak w większości przypadków autorzy skupiają się na jednym aspekcie badania (statyka lub dynamika). Natomiast przeprowadzony eksperyment przez autora niniejszego artykułu pozwala na dokonanie bardziej kompleksowej analizy konstrukcji.

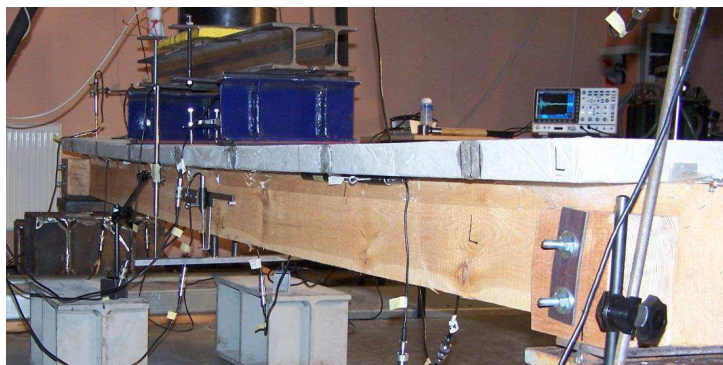
STANOWISKO BADAWCZE

Do badania wykorzystana została zbudowana na potrzeby doświadczenia teowa belka zespolona z drewna i betonu. Gabaryty żebra drewnianego przyjęto porównywalne w stosunku do typowych przekrojów belek drewnianych wykorzystywanych powszechnie w budownictwie mieszkalnym (100mm x 200mm). Z kolei przekrój płyty betonowej (50mm x 300mm) dobrano tak, aby usytuowanie osi obojętnej przekroju zespolonego znalazło się jak najbliżej styku warstw i jednocześnie szerokość efektywna b_{eff} płyty (np. wg [3]) była równa rzeczywistej. W rezultacie zapewniono optymalne, pod względem wytrzymałości i sztywności, wykorzystanie użytych materiałów. Zespolenie obu warstw wykonano przy użyciu wkrętów do drewna SK 8,0x100/60/10. Szczegółowy opis konstrukcji wraz z rozmieszczeniem łączników można znaleźć w [4]. Stanowisko badawcze w tym rozmieszczenie wszystkich czujników pokazano schematycznie na rys 1.

Rys. 1. Schemat stanowiska badawczego z numeracją zastosowanych czujników.

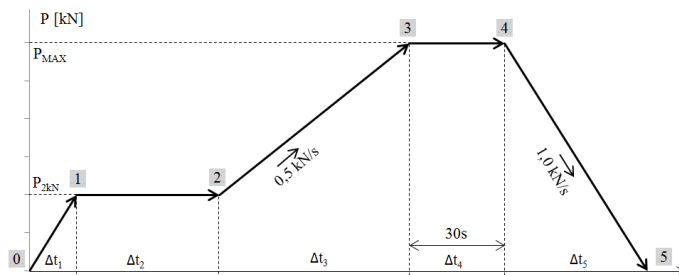
Do wyznaczenia przebiegów funkcji siły względem przemieszczeń układu wykorzystane zostały czujniki LVDT do mierzenia przemieszczeń pionowych nad podporami (5,6) i w środku rozpiętości elementu po obu stronach przekroju (7,8), czujniki (9-14) do pomiaru poślizgu płyty względem żebra oraz czujnik siły (1). Z kolei umieszczone na potrzeby badań dynamicznych akcelerometry (15,16) połączono z oscyloskopem. W pełni uzbrojone stanowisko badawcze prezentuje rys. 2.

Rys. 2. Zdjęcie w pełni uzbrojonej belki.

PRZEBEG DOŚWIADCZENIA

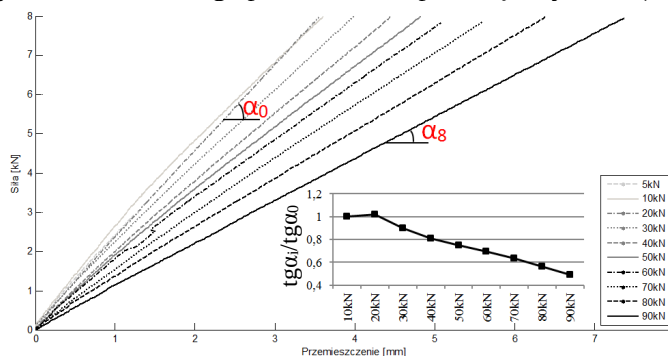
Badana belka obciążana było wieloetapowo. Początkowo, w celu stabilizacji konstrukcji, została ona próbnie obciążona siłą 5kN. Następnie kolejno przykładano obciążenie P o przebiegu jak na rys. 3, zwiększając za każdym razem jego maksymalną wartość $P_{\max}$ o 10kN (aż do zniszczenia elementu) poczynawszy od wartości $P_{\max}=10\text{kN}$ i mierząc w trakcie przemieszczenia. W trakcie okresów oznaczonych jako Δt_1 i Δt_2 weryfikowano działanie wszystkich układów pomiarowych, a następnie systematycznie zwiększano siłę z prędkością 0,5kN/s, aż do osiągnięcia zakładanej siły maksymalnej. Układ pozostawał obciążony przez 30s (Δt_4), po czym następowało jego pełne odciążenie z prędkością 1kN/s. Pomiędzy poszczególnymi etapami, po zdjęciu trawersu (widocznego na rys. 1 i 2), mierzono przyspieszenia drgań swobodnych wzbudzanych słabymi uderzeniami młotkiem.

Rys. 3. Schemat obciążania belki.

WYNIKI BADAŃ STATYCZNYCH

Zobrazowanie stopnia degradacji (spadku sztywności) belki spowodowanej mikro- i makrospekami płyty betonowej, zmęczeniem styku, nadwyrężeniem włókien drewna itp. najkorzystniej prezentują zależności siły od przemieszczenia (rys. 4), zmierzone w trakcie okresu Δt_3 . Jako miarę spadku sztywności całej belki można przyjąć m.in. tangens kąta nachylenia prostych, otrzymanych przez dopasowanie z metody najmniejszych kwadratów do pomierzonych eksperymentalnie zależności siła od ugięcia w środku rozpiętości belki (rys. 4). Błąd dopasowania poszczególnych prostych (względem wszystkich punktów pomiarowych) wynosił średnio maksymalnie ok. 0.4%. Analizując poniższe wykresy można łatwo zaobserwować sukcesywny spadek sztywności oraz fakt, że po obciążeniu elementu na poziomie ok. 90% nośności sztywność zastępcza spadła praktycznie o połowę. Podobne jakościowo wyniki uzyskano, porównując z poszczególnych etapów wzajemne poślizgi płyty betonowej i żebra drewnianego pomierzone za pomocą czujników (9-14).

Rys. 4. Wycinki zmierzonych ugięć belki w funkcji siły w kolejnych etapach obciążania i wykres zmiany tangensa kąta nachylenia prostych aproksymujących względem wartości początkowej.

WYNIKI BADAŃ DYNAMICZNYCH

Po każdym etapie obciążania prowadzone były badania dynamiczne, na podstawie których określono częstotliwości drgań swobodnych układu. Widoczne w tab. 1 spadki częstotliwości wiążą się, podobnie jak w przypadku ugięć, z postępującymi uszkodzeniami struktury belki. Ponadto uwidacznia się

wrażliwość kolejnych częstotliwości na spadki sztywności układu. Pierwsza i druga częstotliwość okazały się najmniej podatne, a istotne ich zmiany można odczytać dopiero po powstaniu pierwszej widocznej makrorysy w płycie betonowej (po obciążeniu $P_{\max}=60\text{kN}$). Natomiast im odczytywana częstotliwość była wyższa tym jej względne zmiany były większe.

Tabela 1. Tabela zmian kolejnych częstotliwości drgań swobodnych po każdym z etapów obciążania.

$P_{\max}$ Częstotliwość	5kN	10kN	20kN	30kN	40kN	50kN	60kN	70kN	80kN
$f_{(1)}$ [Hz]	24,49	24,49	24,49	24,49	24,49	24,49	24,49	18,37	16,33
$f_{(2)}$ [Hz]	69,39	69,39	69,39	69,39	67,35	65,31	65,31	44,9	42,86
$f_{(3)}$ [Hz]	132,7	132,7	132,7	130,6	126,5	126,5	126,5	124,5	122,4
$f_{(4)}$ [Hz]	181,6	181,6	179,6	181,6	169,4	169,4	169,4	151	146,9
$f_{(5)}$ [Hz]	255,1	253,1	251	255,1	216,3	214,3	210,2	210,2	204,1
$f_{(6)}$ [Hz]	314,2	312,2	308,2	310,2	306,1	302	300	295,9	293,9
$f_{(7)}$ [Hz]	373,5	369,4	367,3	367,3	363,3	359,2	355,1	353,1	351
$f_{(8)}$ [Hz]	449	449	449	436,7	434,7	428,6	426,5	406	410,2
$f_{(9)}$ [Hz]	540,8	532,7	530,6	528,6	526,5	526,5	498	479,6	471,4
$f_{(10)}$ [Hz]	744,9	740,8	734,7	730,7	724,5	720,4	700	681,6	640,8
$f_{(11)}$ [Hz]	861,2	853,1	849	842,9	836,7	822,4	783,7	742,9	712,2
$f_{(12)}$ [Hz]	998	993,9	983,7	981,6	973,5	967,3	944,9	904,1	

WNIOSKI

O ile zmiany przemieszczeń z badań statycznych wykazują jednoznaczny spadek sztywności elementu, o tyle z badań dynamicznych uwidaczniają to dopiero zmiany wyższych częstotliwości drgań swobodnych. Ponieważ pomiar wyższych częstotliwości postaci drgań, nawet w warunkach laboratoryjnych, naraża wielu problemów, to na tej podstawie można stwierdzić, że wyniki pomiarów sztywności dostarczane przez metody analizy dynamicznej w przypadku analizowanego typu konstrukcji (dodatkowo w warunkach rzeczywistych o nieoczywistym schemacie podparcia, z warstwami wykończeniowymi itp.) mogą być obarczone znacznymi błędami.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

LITERATURA

- [1] GUTKOWSKI R., BROWN K., SHIGIDI A., NATTERER J.: Laboratory tests of composite wood-concrete beams, *Construction and Building Materials* 22 (2008), s. 1059-1066
- [2] RIJAL R., SAMALI B., SHRESTHA R., CREWS K.: Experimental and analytical study on dynamic performance of timber-concrete composite beams, *Construction and Building Materials* 75 (2015), s. 46-53
- [3] RUDZIŃSKI L.: Naprawy i wzmocnienia konstrukcji drewnianych, Kielce: Wydawnictwo PŚ w Kielcach, 2000
- [4] CZABAK M., PERKOWSKI Z.: Analiza eksperymentalna sztywności złączy w drewniano-żelbetowych belkach zespolonych na podstawie drgań własnych, *Roczniki Inżynierii Budowlanej – Zeszyt 13/2013*, Opole 2013, s. 53-56